

Høringssvar fra foreningen **Refugees Welcome**
vedr.:
Forlængelse af Afghanistan-særloven

Høringsfrist 11. august 2023

I vores høringssvar til særloven¹ advarede Refugees Welcome imod at vedtage en særlov i det hele taget, eftersom dette altid giver en svag retsstilling med uforudsete situationer og unødigt meget lovarbejde og administration. Et praksisnotat fra ministeren om at hastebehandle denne særlige personkreds, sænke barren for individuel forfølgelse samt udvide familiekredsen, men i øvrigt behandle dem under eksisterende asyllovgivning, havde været langt mere effektivt.

Vi gjorde også klart opmærksom på problemet med at lave en tidsbegrænset lov, som ikke kunne forlænges. Hvis særloven dengang havde indeholdt almindelig mulighed for forlængelse, sådan som stort set alle andre former for opholdstilladelser gør, havde den danske stat ikke spildt store summer og værdifuld tid på at udfærdige og behandle nærværende lovforslag.

Det er indlysende, at ophold efter særloven bør kunne forlænges, eftersom risikoen for denne gruppe mennesker kun er forværret yderligere siden særlovens vedtagelse, og den danske stat har naturligvis fortsat et ansvar for disse personers sikkerhed – et ansvar, som heller ikke vil ophøre pr. 1. december 2025. Derfor løser dette lovforslag ikke problemet, det er utilstrækkeligt, og det kunne så let have været undgået.

Udløbsdatoerne i særloven er ikke kun et problem for dem, der har fået ophold – men også for alle dem, som stadig i dag burde have adgang til at ansøge, og dermed undgå den livsfarlige og dyre rejse med smuglere til Europa. Vi modtager i Refugees Welcome stadig daglige mails fra desperate kvinder, som er fanget under Talibans regime, og er i livfare fordi de har kæmpet for lige rettigheder og frihed. Selv højt profilerede afghanere, som kan fremvise anbefalinger fra danske eller internationale NGO'er, EU, NATO, FN eller har arbejdet som statsanklagere eller borgmestre kan ikke engang indgive ansøgning om at få beskyttelse i Danmark. Afghanistan er i dag både en humanitær katastrofe og et fængsel for alle de mennesker, som skiftende danske regeringer har holdt møder med og skåltaler for. Danmark reddede 900 personer og lod resten i stikken – ikke mindst de piger og kvinder, vi påstod at kæmpe for.

Refugees Welcome vil også gerne benytte lejligheden til at påpege andre alvorlige problemer med særloven, som vi anser som en fiasko og en advarsel til eftertiden. Formålet med særloven var for det første at sikre beskyttelse til de mennesker, som Danmark havde et vist ansvar for, uden at de nødvendigvis kunne leve op til gældende krav om at være individuelt og konkret forfulgt, og for det andet at sikre, at de ikke skulle igennem et langvarigt, passivt ophold i asylcentre. Ingen af delene lykkedes.

På en række områder blev personer under særloven endda stillet ringere end andre flygtninge:

1) Hverken lovarbejde eller sagsbehandling gik hurtigt. Gruppen af evakuerede kom til at vente 6-8 måneder i asylcentre uden at vide, om de var købt eller solgt – hvilket fik mange af dem til at rejse videre til USA eller England, hvor de fik en bedre fremtidssikring, og i dag har permanent ophold. Til

¹ <https://refugeeswelcome.dk/media/1223/hoeringssvar-saerlov-afghanere-sept2021.pdf>

sammenligning fik mange syriske flygtninge asyl i 2015 efter 3-4 måneders ventetid, og de første 750 ukrainere fik ophold ca. 5 uger efter Ruslands invasion.

2) Alle har været nødt til at gennemgå den almindelige asylprocedure oven i proceduren for særloven, hvis de ønskede at få samme rettigheder som andre flygtninge og blive i Danmark. Det betyder, at mange af dem har været igennem 4-7 lange, opslidende interviews, og deres sager har været flere år under behandling samlet set. En unødvendig belastning af sårbare mennesker og et spild af statens ressourcer.

3) Den tid, hvor en person har boet i Danmark med opholdstilladelse under særloven, tæller ikke med i regnskabet for permanent ophold. Dette er noget, som ikke engang alle i Udlændingestyrelsens ledelse var klar over, da vi bragte det op på et møde i år, og som vi selv heller ikke var opmærksomme på, dengang loven blev vedtaget. En helt igennem urimelig forskelsbehandling og begrænsning, som man med fordel kunne rette op på i nærværende lovforslag (og som i øvrigt også gælder den ukrainske særlov).

4) Adgangen til familiesammenføring under særloven var noget, som vi gjorde en del ud af i vores høringssvar². På den ene side omfattede særloven alle husstandens medlemmer, hvilket er positivt, og noget, som vi og UNHCR³ har efterlyst generelt for flygtninge. På den anden side var der en arbitrær skelnen i loven mellem de familiemedlemmer, som fulgte med til Danmark under evakueringen, og dem, der af forskellige årsager blev efterladt i Afghanistan. Heldigvis viste det sig, at næsten alle familiemedlemmer var kommet med i første omgang – de efterladte var nemlig meget uheldigt stedt juridisk. Udlændingestyrelsen gav endda de herværende direkte forkert information, når de spurgte, hvordan de skulle få deres efterladte familiemedlemmer herop efterfølgende. En enkelt mand lykkedes med at få sin kone og sit barn herop kort efter at han fik ophold under særloven (der blev udarbejdet et helt digitalt skema udelukkende til den familie), og en ung kvinde fik først sin mand herop for nylig efter at hun havde fået asyl under §7,1. Adskillige mindreårige søstre⁴ og gamle forældre har fået afslag på ansøgning – nogle sågar blevet bedt om at betale gebyret på 10.000 kr. pr. person. Hvis de tilfældigvis var kommet med under evakueringen, havde de lovligt ophold i Danmark i dag.

Efter vedtagelsen af særloven for ukrainere og den praktiske modtagelse af dem, fremstod det endnu mere klart, hvor elendigt de evakuerede afghanere var blevet behandlet. Mennesker, som den danske stat har været afhængige af for at kunne arbejde i deres land, som er individuelt profilerede, og som vi påtog os et ansvar for ved at evakuere dem. Et studie fra University of York⁵ sammenlignede 8 vestlige koalitionslandes modtagelse af afghanske evakuerede, og Danmark blev nummer sjok. Det kunne vi gøre bedre.

Med venlig hilsen

Refugees Welcome

Valhøjvej 12E, 1. 2500 Valby
refugeeswelcome.dk / kontakt@refugeeswelcome.dk

² <https://refugeeswelcome.dk/media/1223/hoeringssvar-saerlov-afghanere-sept2021.pdf>

³ <https://www.unhcr.org/neu/wp-content/uploads/sites/15/2021/01/UNHCR-Recommendations-to-Denmark-on-strengthening-refugee-protection-in-Denmark-Europe-and-globally-January-2021.pdf>

⁴ <https://www.berlingske.dk/samfund/efter-et-aar-venter-danske-evakuerede-stadig-paa-familien-hver-aften>

⁵ <https://www.york.ac.uk/media/politics/documents/research/Divided%20in%20Leaving%20together.pdf>